

Legal Alert

www.skslegal.pl

Nowy projekt ustawy o sygnalistach

Projekt ustawy o ochronie osób zgłaszających naruszenia prawa znany jako projekt o ochronie sygnalistów ukazał się w nowej odsłonie. 12 kwietnia 2022 r. został opublikowany nowy projekt ustawy noszący datę 6 kwietnia 2022 r. Prace legislacyjne są związane z obowiązkiem implementacji Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1937 z dnia 23 października 2019 r. w sprawie ochrony osób zgłaszających naruszenia prawa Unii.

PRZEDMIOT PROJEKTU

Projekt reguluje kwestie dotyczące zgłaszania naruszeń prawa, zarówno wewnętrznie (tj. w ramach organizacji), jak i zewnętrznie (tj. do organów centralnych) oraz określa warunki i środki ochrony sygnalistów tj. osób dokonujących zgłoszeń.

NOWE OBOWIĄZKI DLA PRZEDSIĘBIORCÓW

Projekt przewiduje obowiązek wprowadzenia procedury zgłaszania naruszeń prawa i podejmowania działań następnych (art. 24 Projektu).

Obowiązek ten nałożony został na (art. 23 Projektu):

- podmioty prywatne, na rzecz których pracę wykonuje co najmniej 50 osób;
- podmioty prawne wykonujące działalność w zakresie usług, produktów i rynków finansowych oraz zapobieganiu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu, bezpieczeństwa transportu i ochrony środowiska – **bez względu na liczbę zatrudnianych osób.**

Uwaga: niewypełnienie obowiązku ustanowienia procedury wewnętrznej albo ustanowiona procedura będzie naruszać wymogi określone ustawą będzie stanowić przestępstwo (art. 55 Projektu).

WYMOGI DOTYCZĄCE PROCEDURY WEWNĘTRZNEJ

- Projekt wskazuje również treść procedury zgłoszeń wewnętrznych (art. 25 ust. 1), który powinien określać:
 - i. podmiot upoważniony przez podmiot prawny do przyjmowania zgłoszeń oraz do podejmowania działań następnych (obie te role może pełnić jeden podmiot, w tym podmiot zewnętrzny) istotne jest zapewnienie bezstronności;
 - ii. sposoby dokonywania zgłoszeń z adresem do kontaktu. Projekt odchodzi od dokonywania zgłoszeń anonimowo;

- iii. obowiązek potwierdzenia zgłaszającemu przyjęcia zgłoszenia w terminie 7 dni od dnia jego dokonania, chyba że zgłaszający nie podał adresu do kontaktu;
- iv. obowiązek podjęcia, z zachowaniem należytej staranności, działań następnych;
- v. maksymalny termin na przekazanie zgłaszającemu informacji zwrotnej, nieprzekraczający 3 miesięcy od potwierdzenia przyjęcia zgłoszenia;

- Projekt (art. 27) nakłada również obowiązek ochrony poufności tożsamości osoby dokonującej zgłoszenia, osoby której dotyczy zgłoszenie oraz osoby trzeciej wskazanej w zgłoszeniu.

Uwaga: naruszenie obowiązku zachowania poufności tożsamości osoby, która dokonała zgłoszenia oraz osób pomagających w dokonaniu zgłoszenia lub osób powiązanych ze zgłaszającym stanowi przestępstwo zagrożone karą grzywny, ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku (art. 53 Projektu).

- Przed wdrożeniem regulaminu zgłoszeń wewnętrznych powinien przeprowadzić konsultacje (art. 24 ust. 3 Projektu) z
 - i. zakładowymi organizacjami związkowymi, albo jeżeli nie ma takiej organizacji w danym podmiocie to z
 - ii. przedstawicielami osób świadczących pracę na rzecz danego podmiotu, wyłonionymi w trybie przyjętym u danego podmiotu.

ŚRODKI OCHRONY SYGNALISTY

Zgłaszającym jest osoba fizyczna dokonująca zgłoszenia lub ujawnienia publicznego. Projekt zawiera szczegółowe unormowania dotyczące ochrony sygnalisty, które opierają się m.in. na tym, że:

- i. **nie można podejmować wobec zgłaszającego działań odwetowych, prób działań odwetowych czy też gróźb zastosowania takich działań.** Projekt ustawy zawiera przykładowy katalog zachowań, które będą kwalifikowane jako działania odwetowe.
- ii. **sygnalista nie może być niekorzystnie traktowany z powodu dokonania zgłoszenia lub ujawnienia publicznego** (za niekorzystne traktowanie uznaje się m.in. odmowę nawiązania stosunku pracy, wypowiedzenie lub rozwiązanie bez wypowiedzenia stosunku pracy, obniżenie wynagrodzenia itp.). Zakaz niekorzystnego traktowania rozciąga się również na osoby pomagające w dokonaniu zgłoszenia oraz osoby powiązane z sygnalistą;

- iii. sygnaliście przysługiwać będzie prawo do odszkodowania w przypadku podjęcia wobec niego działań odwetowych;
- iv. wyłączona zostanie odpowiedzialność dyscyplinarna zgłaszającego, jak i odpowiedzialność za szkodę z tytułu naruszenia praw innych osób lub obowiązków określonych w przepisach prawa, w szczególności w przedmiocie zniesławienia, naruszenia dóbr osobistych, praw autorskich, przepisów o ochronie danych osobowych oraz obowiązku zachowania tajemnicy, w tym tajemnicy przedsiębiorstwa;
- v. wypowiedzenie lub rozwiązanie umowy z powodu zgłoszenia lub ujawnienia publicznego będzie traktowane jako bezskuteczne.

Uwaga: warunkiem objęcia sygnalisty ochroną jest **dokonanie przez niego zgłoszenia w dobrej wierze** tzn. w sytuacji, w której sygnalista miał uzasadnione podstawy sądzić, że będąca przedmiotem zgłoszenia lub ujawnienia publicznego informacja o naruszeniu prawa jest prawdziwa w momencie dokonywania zgłoszenia i że informacja ta stanowi informację o naruszeniu prawa.

Ochrona przysługuje zgłaszającemu, który może być pracownikiem (byłym lub obecnym), osobą ubiegającą się o zatrudnienie; pracownikiem tymczasowym, świadczącą pracę na innej podstawie niż stosunek pracy (w tym na podstawie umowy cywilnoprawnej), przedsiębiorcą, akcjonariuszem lub wspólnikiem, członkiem organów osoby prawnej, osobą świadczącą pracę pod nadzorem i kierownictwem wykonawcy, podwykonawcy lub dostawcy, w tym na podstawie umowy cywilnoprawnej oraz stażystą, wolontariuszem lub praktykantem. Ochrona przysługuje także osobom pomagającym w dokonaniu zgłoszenia, a także powiązanym ze zgłaszającym.

SANKCJE KARNE

Projekt wprowadza nowe typy przestępstw tj.:

- i. utrudnianie lub usiłowanie utrudniania dokonania zgłoszenia;
- ii. stosowanie przemocy, groźby lub podstępów do utrudniania lub usiłowania utrudniania dokonania zgłoszenia;
- iii. podejmowanie działań odwetowych wbrew przepisom ustawy wobec osoby, która dokonała zgłoszenia lub ujawnienia publicznego;
- iv. naruszenie obowiązku zachowania poufności tożsamości osoby, która dokonała zgłoszenia lub osoby pomagającej w dokonaniu zgłoszenia albo osoby powiązanej ze zgłaszającym;
- v. świadome dokonanie zgłoszenia lub ujawnienia publicznego zawierającego nieprawdziwe informacje lub pomoc w dokonaniu nieprawdziwych informacji;
- vi. nieustanowienie procedury wewnętrznej albo ustanowienie procedury niespełniającej wymogów ustawowych;

WEJŚCIE W ŻYCIE

Ustawa ma wejść w życie po upływie 2 miesięcy od jej ogłoszenia. Natomiast realizacja obowiązku ustalenia procedury wewnętrznej przez podmioty prywatne zatrudniające co najmniej 50 i mniej niż 250 pracowników ma nastąpić do dnia 17 grudnia 2023 r.

Podmioty prywatne, na rzecz których pracę wykonuje co najmniej 250 osób, a także podmioty wykonujące działalność w zakresie usług, produktów i rynków finansowych oraz zapobieganiu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu, bezpieczeństwa transportu i ochrony środowiska mają obowiązek ustanowienia procedury wewnętrznej w terminie 1 miesiąca od dnia wejścia w życie ustawy.

CZY NALEŻY CZEKAĆ DO WEJŚCIA W ŻYCIE PROJEKTOWANEJ USTAWY? KORZYŚCI DLA ORGANIZACJI

Ustanowienie wewnętrznych kanałów zgłaszania naruszeń prawa stanie się obowiązkiem prawnym. Z naszego doświadczenia wynika, że mogą być również wartościowym narzędziem komunikacji z pracownikami oraz znacznie wspomagają proces wykrywania i zwalczania nadużyć wewnętrznych, co pozwala ograniczyć straty finansowe, wizerunkowe oraz ryzyka prawne ponoszone przez firmy wskutek nadużyć.

Skuteczne wdrożenie wymaga nie tylko spełnienia obowiązków wskazanych w ustawie, lecz na odpowiednim zaprojektowaniu procedury zgłoszeń wewnętrznych a także modelu obsługi zgłoszeń w konkretnej organizacji.

W CZYM MOŻEMY POMÓC?

- w opracowaniu procedury wewnętrznej;
- w wyborze i wdrożeniu odpowiedniego sposobu przyjmowania zgłoszeń;
- przeprowadzeniu szacowania ryzyka wystąpienia naruszeń prawa w kontekście profilu działalności podmiotu prawnego;
- w przygotowaniu komunikacji na potrzeby ustanowienia kanałów przyjmowania zgłoszeń wewnętrznych;
- w obsłudze zgłoszeń i podejmowaniu działań następnych, w tym prowadzeniu postępowań wyjaśniających;
- w przeprowadzeniu szkoleń dla osób odpowiedzialnych za obsługę zgłoszeń i podejmowanie działań następnych.

Zapraszamy do kontaktu

Katarzyna Randzio-Sajkowska

Partner, adwokat

☎ +48 660 611 934

✉ katarzyna.randzio-sajkowska@skslegal.pl

Michał Opala

Senior Counsel, adwokat

☎ +48 602 402 617

✉ michal.opala@skslegal.pl